

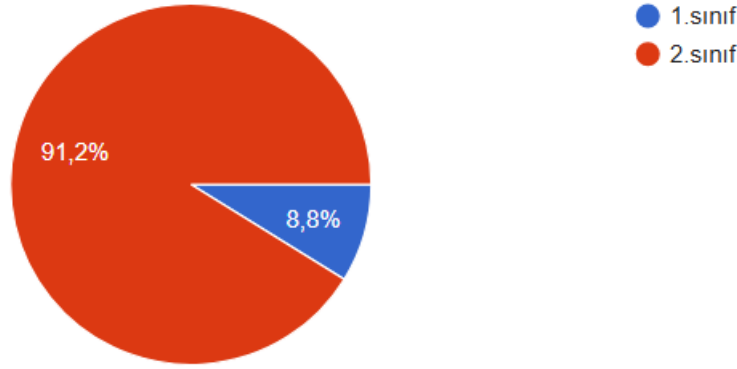
STAJYERİN KURUMU DEĞERLENDİRME ANKETİ - BASIM VE YAYIM TEKNOLOJİLERİ PROGRAMI

1. Genel Bilgiler

Bu rapor, Marmara Üniversitesi Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu Görsel-İşitsel Teknikler ve Medya Yapımcılığı Bölümü, Basım ve Yayım Teknolojileri Programı kapsamında 2024-2025 yaz dönemi staj sürecinde gerçekleştirilen anketin değerlendirilmesi amacıyla hazırlanmıştır. Anket, toplam 34 katılımcı tarafından yanıtlanmıştır.

Değerlendirme sürecinde; öğrencilerin staj sürecine yönelik memnuniyet düzeyleri, karşılaştıkları olumlu ve olumsuz durumlar ile genel beklentilerine ilişkin verdikleri yanıtlar esas alınarak analiz yapılmıştır. Bu raporda, anket sonuçlarının detaylı analizi sunulmakta; katılımcı geri bildirimleri doğrultusunda elde edilen bulgular ve bu bulgulara dayalı öneriler yer almaktadır.

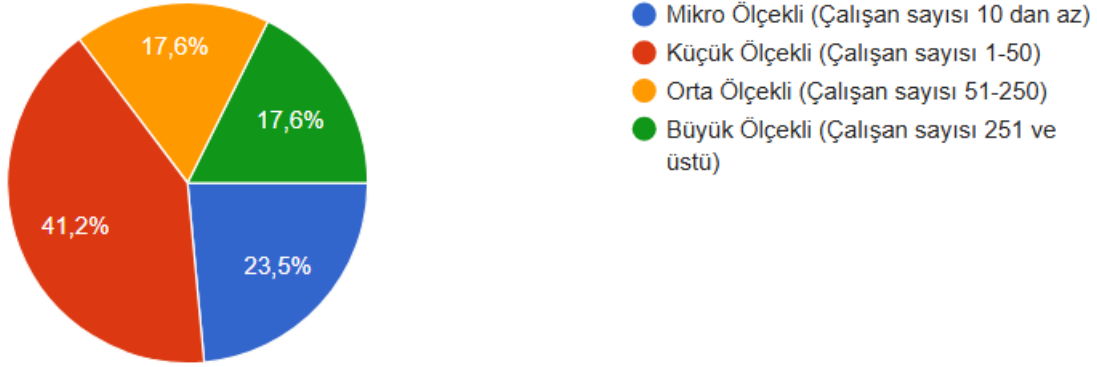
2. Katılımcı Profili

Ankete katılan öğrencilerin **31'i (%91,2) 2. sınıf, 3'ü (%8,8) 1. sınıf öğrencisi** olduklarını beyan etmiştir.

3. İşyerinin Çalışma Ölçeği

Bu bölüm, araştırmaya katılan **34 işletmenin çalışma ölçeğine göre dağılımını** göstermektedir. Bulgular, örneklemin ağırlıklı olarak **küçük ve mikro ölçekli işletmelerden** oluştuğunu ortaya koymaktadır.

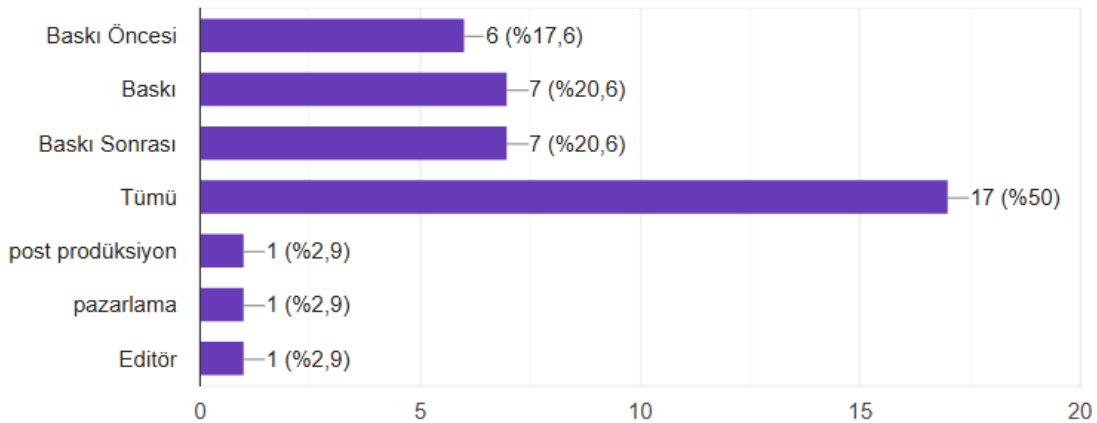

Katılımcıların **%41,2'si küçük ölçekli işletmelerde** (1–50 çalışan) faaliyet gösterdiğini belirtmiştir. Bu oran, çalışmanın temel kitlesini küçük işletmelerin oluşturduğunu göstermekte ve araştırma sonuçlarının özellikle bu ölçek grubunun ihtiyaç ve dinamiklerini yansıtmaya potansiyelinin yüksek olduğunu düşündürmektedir. **Mikro ölçekli işletmeler** (10'dan az çalışan) ise **%23,5'lik** bir paya sahiptir. Bu iki grubun toplamı değerlendirildiğinde, katılımcıların **%64,7'sinin 50'den az çalışanı olan işletmelerden** geldiği görülmektedir.

Orta ölçekli işletmeler (51–250 çalışan) ile **büyük ölçekli işletmeler** (251 ve üzeri çalışan) eşit oranlarla (**%17,6**) temsil edilmektedir. Bu durum, araştırmanın büyük ve kurumsal yapılar açısından sınırlı bir temsile sahip olduğunu, ancak farklı ölçeklerin karşılaştırılmasına imkân tanıyacak asgari çeşitliliği sağladığını göstermektedir.

Sonuç olarak, örneklemin dağılımı Türkiye'deki işletme yapısına paralel şekilde küçük ve mikro ölçekli işletmeler lehine yoğunlaşmaktadır. Bu nedenle elde edilen bulguların genellenmesinde, sonuçların özellikle **KOBİ ağırlıklı bir perspektifi** yansıttığı dikkate alınmalıdır.

4. Staj Yapılan Alanlar

Katılımcıların **%50'si (17 kişi)** stajlarını **tüm üretim süreçlerini kapsayan** bir yapıda (baskı öncesi, baskı ve baskı sonrası aşamalarının tamamında) yaptıklarını belirtmiştir. Bu durum, işletmelerin stajyerleri yalnızca tek bir birimle sınırlamak yerine, sürecin tamamını

görmelerini sağlayacak şekilde konumlandığını ve uygulamalı öğrenmeyi önceleyen bir yaklaşım benimsediğini göstermektedir.

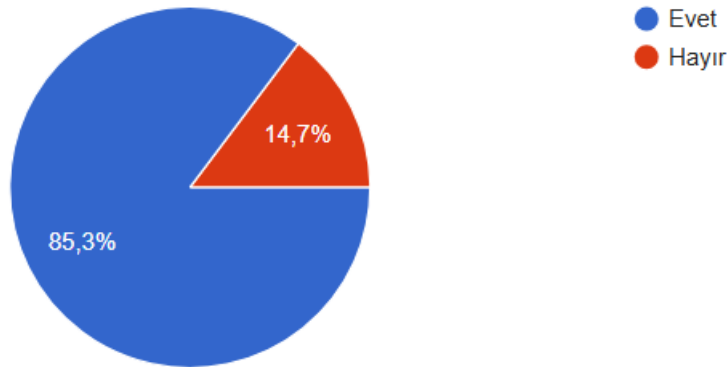
Belirli üretim aşamalarına odaklanan stajlar incelendiğinde, **baskı** ve **baskı sonrası** alanlarının her biri **%20,6** oranıyla (7’şer kişi) öne çıkmaktadır. **Baskı öncesi** alanında staj yapan katılımcıların oranı ise **%17,6** (6 kişi) olarak belirlenmiştir. Bu dağılım, grafik üretim sürecinin tüm temel aşamalarında görece dengeli bir staj imkânı sunulduğunu göstermektedir.

Diğer yandan **post prodüksiyon**, **pazarlama** ve **editörlük** alanlarında staj yapan katılımcıların her biri yalnızca **%2,9** (1’er kişi) ile temsil edilmektedir. Bu düşük oranlar, stajların büyük ölçüde **üretim odaklı birimler** etrafında yoğunlaştığını; destekleyici ya da iletişim temelli alanların ise sınırlı düzeyde tercih edildiğini ortaya koymaktadır.

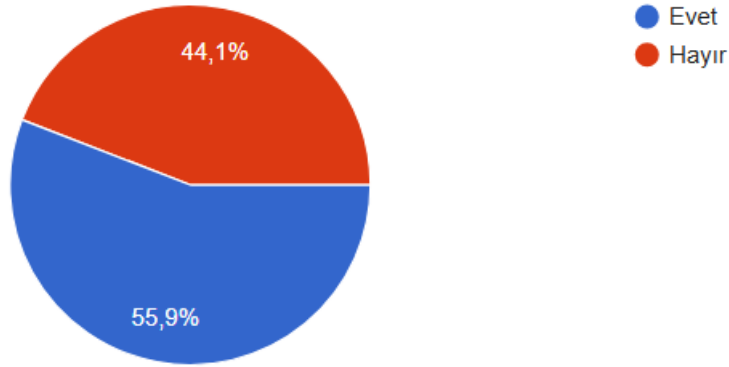
Sonuç olarak, grafik bulguları staj deneyimlerinin ağırlıklı olarak **üretim sürecinin tamamını kapsayan ve teknik beceri kazandırmaya yönelik** alanlarda yoğunlaştığını göstermektedir. Bu durum, öğrencilerin sektörel yetkinliklerini artırma açısından olumlu olmakla birlikte, pazarlama ve içerik üretimi gibi alanların staj kapsamı içinde daha sınırlı yer aldığını da ortaya koymaktadır.

5. Staj ve Kuruluş Hakkında Genel Değerlendirme

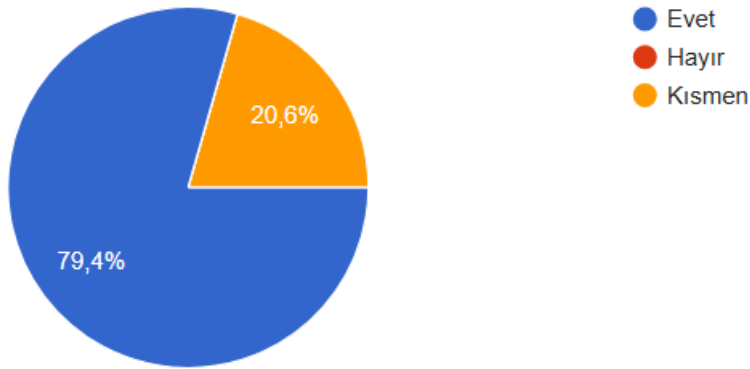
Araştırma bulguları, katılımcıların büyük çoğunluğunun stajlarını **staj yönergesine uygun şekilde** gerçekleştirdiğini göstermektedir. Katılımcıların **%85,3’ü** stajlarını yönergeye uygun yaptığını belirtirken, **%14,7’lik** bir kesim bu uygunluğun sağlanamadığını ifade etmiştir. Bu durum, genel uyumun yüksek olmakla birlikte, bazı kuruluşlarda staj sürecinin mevzuata tam olarak karşılık gelmediğine işaret etmektedir.

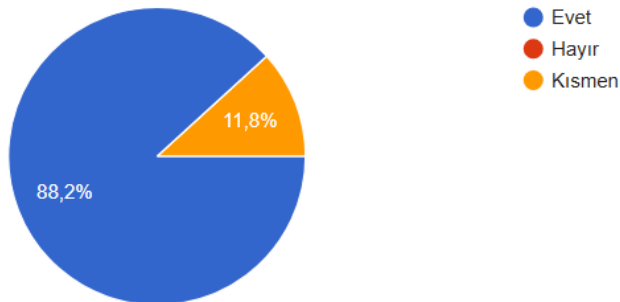
Stajların **belirli bir programa bağlı olarak yürütülmesi** açısından değerlendirildiğinde, katılımcıların **%55,9’u** yapılandırılmış bir program dahilinde staj yaptığını belirtirken, **%44,1’i** herhangi bir program uygulanmadığını ifade etmiştir. Bu bulgu, staj süreçlerinin yaklaşık yarısında **plansız ve daha çok günlük iş akışına bağlı** olarak yürütüldüğünü ve standartlaşma eksikliğinin bulunduğunu göstermektedir.

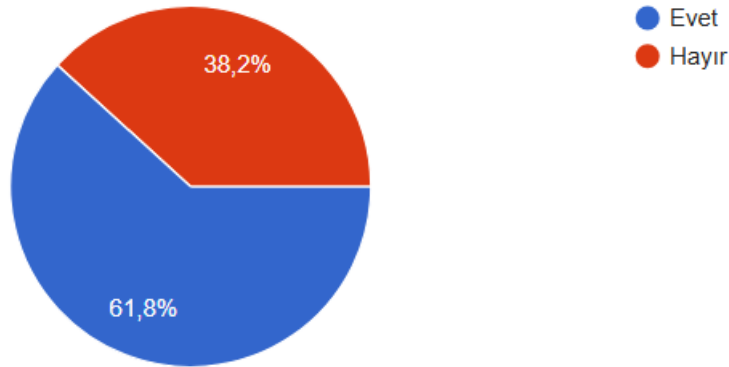
Staj süresince **yetkili kişilerden destek alma** durumu genel olarak olumlu görünmektedir. Katılımcıların **%79,4’ü** doğrudan destek aldığını belirtirken, **%20,6’sı** bu desteği yalnızca **kısmen** alabildiğini ifade etmiştir. “Kısmen” yanıtları, rehberliğin her zaman sistematik ve sürekli olmadığını, zaman zaman bireysel inisiyatiflere bağlı kaldığını düşündürmektedir.

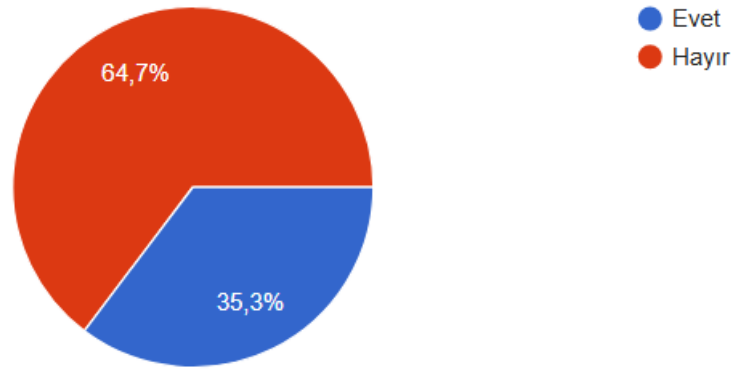
Benzer şekilde, **kuruluş çalışanlarıyla iletişim** konusunda da yüksek bir memnuniyet düzeyi gözlenmektedir. Katılımcıların **%88,2’si** çalışanlarla sağlıklı iletişim kurabildiğini ifade ederken, **%11,8’lik** kesim iletişimin **kısmen** yeterli olduğunu belirtmiştir. Bu sonuç, genel olarak olumlu bir iş ortamına işaret etmekle birlikte, bazı kuruluşlarda iletişimin sınırlı kaldığını göstermektedir.

Staj sürecinin **maddi ve lojistik olanaklar** açısından değerlendirilmesinde farklı bir tablo ortaya çıkmaktadır. Katılımcıların **%61,8'i** staj süresince ücret aldığını belirtirken, **%38,2'si** herhangi bir ücret almadığını ifade etmiştir. Ulaşım olanakları açısından ise katılımcıların çoğunluğu (**%61,8**) kuruluş tarafından sağlanan bir destekten yararlanamadığını belirtmiştir. Buna karşılık, **yemek olanağı** neredeyse tüm katılımcılara sunulmuş (**%97,1**) ve bu durum kuruluşların temel sosyal imkânlar konusunda daha tutarlı davrandığını göstermiştir.

Mezuniyet sonrası **iş teklifi alma** oranı **%35,3** olarak belirlenmiştir. Bu oran, stajların her ne kadar istihdama doğrudan dönüşmese de, belirli bir kesim için kariyer fırsatı oluşturabildiğini göstermektedir.

Son olarak, staj yapılan kuruluşun **başkalarına önerilme durumu** incelendiğinde, katılımcıların yalnızca **%50'sinin** net biçimde “evet” yanıtı verdiği görülmektedir. “Hayır” ve **kısmen** yanıtları ile birlikte açık uçlu ifadeler değerlendirildiğinde;

- staj sürecinde **başta belirtilen görevlerle yapılan işlerin örtüşmemesi**,
- **belirli bir staj programının olmaması**,
- zaman zaman **bölümle ilgisiz işlerin verilmesi**,
- **ortam ve fiziki koşullardaki yetersizlikler**

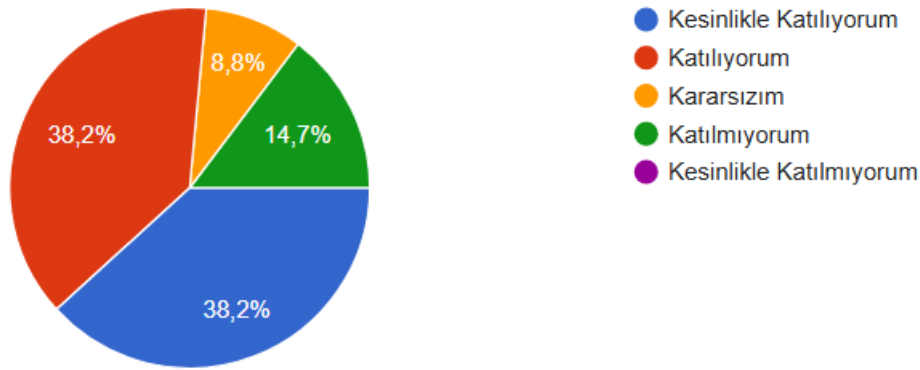
gibi faktörlerin memnuniyeti azalttığı anlaşılmaktadır. Buna karşın bazı katılımcılar, iş öğrenme fırsatı sunulması, çalışma ortamının rahatlığı veya kuruluşun küçük ölçekli olmasının sağladığı esneklik gibi nedenlerle stajı **koşullu olarak** olumlu değerlendirmiştir.

Genel olarak, bulgular staj uygulamalarının çoğunlukla olumlu deneyimler sunduğunu; ancak **planlama, görev tanımı netliği ve programlı yürütülme** konularında iyileştirmeye açık alanlar bulunduğunu göstermektedir. Bu durum, stajların verimliliğini artırmak adına üniversite–sektör iş birliğinde daha yapılandırılmış ve denetimli staj modellerine ihtiyaç olduğunu ortaya koymaktadır.

6. Stajyerin Bölüm Program Çıktıları Açısından Değerlendirmesi

Araştırma bulguları, staj uygulamasının öğrencilerin **mesleki bilgi, beceri ve tutumlarının gelişimine genel olarak olumlu katkı sağladığını** göstermektedir. Katılımcıların önemli bir bölümü staj deneyimini hem eğitimde kazanılan bilgilerin uygulamaya aktarılması hem de mesleki yeterliliklerin geliştirilmesi açısından faydalı olarak değerlendirmiştir.

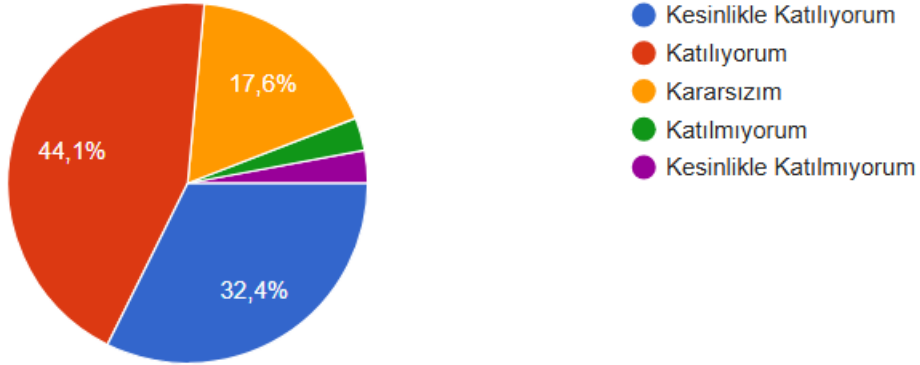
Eğitim–Uygulama İlişkisi ve Kariyer Yönelimi

Katılımcıların **%76,4'ü** (Kesinlikle katılıyorum + Katılıyorum) stajın, önlisans eğitiminde edindikleri bilgilerin uygulamaya dönüştürülmesi açısından yararlı olduğunu belirtmiştir. Buna karşılık **%14,7'lik** bir kesimin bu görüşe katılmaması ve **%8,8'inin kararsız** kalması, bazı staj ortamlarında eğitim içeriği ile uygulama arasında **uyum sorunları** yaşanabildiğini düşündürmektedir.

Staj yapılan kuruluşun, mezuniyet sonrası yönelmek istenen alan olup olmadığına ilişkin bulgular daha **kararsız bir tablo** ortaya koymaktadır. Katılımcıların yalnızca **%47,1'i** olumlu görüş bildirirken, **%32,4'lük** yüksek bir oran kararsız kalmıştır. Bu durum, stajın her zaman net bir kariyer yönelimi sağlamadığını; öğrencilerin sektörü tanıma açısından fayda görmesine rağmen, çalışma koşulları veya iş tanımlarının mesleki beklentilerle örtüşmeyebildiğini göstermektedir.

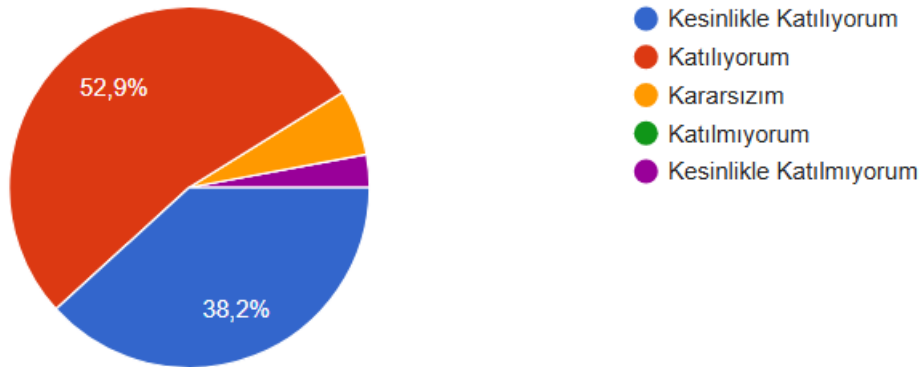
Mesleki Bilgi, Problem Çözme ve Teknik Yeterlilikler

Baskı öncesi, baskı ve baskı sonrası alanlarda **bilgiyi uygulayabilme** becerisi kazanıldığını belirten katılımcıların oranı **%76,5** olarak tespit edilmiştir. Benzer şekilde, **mesleki problemleri saptama, tanımlama ve çözme becerisi** açısından da yüksek bir memnuniyet düzeyi (**%82,4**) dikkat çekmektedir. Bu bulgular, stajın teknik öğrenme ve uygulama temelli kazanımlar açısından güçlü bir katkı sunduğunu ortaya koymaktadır.

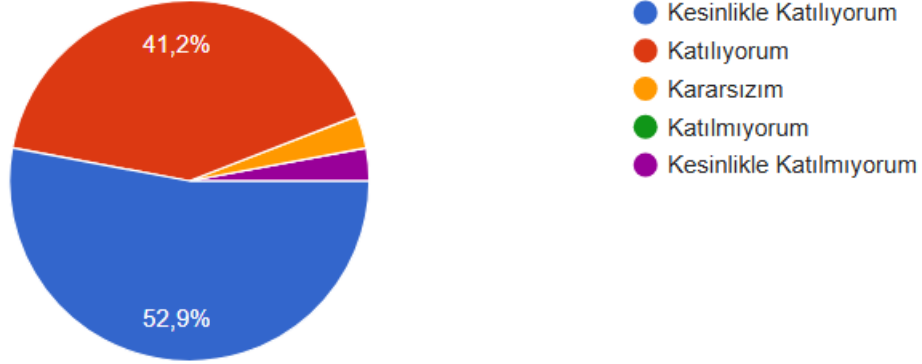
Buna karşın, **yeni teknolojiler hakkında bilgi sahibi olma** becerisi açısından kararsız ve olumsuz yanıtların toplamının görece yüksek olması (**%35,2**) dikkat çekmektedir. Bu durum, bazı staj yapılan kuruluşlarda teknolojik yeniliklerin sınırlı kullanıldığını ya da stajyerlerin bu teknolojilere yeterince dahil edilmediğini düşündürmektedir.

İletişim, Takım Çalışması ve Sosyal Yetkinlikler

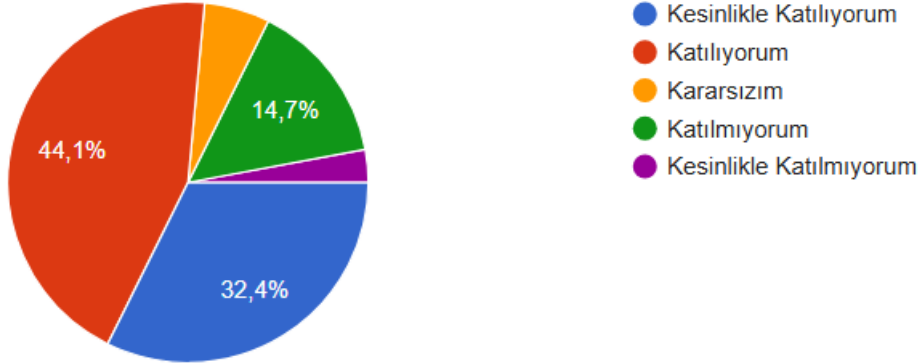
Katılımcıların büyük çoğunluğu staj sürecinin **bireysel ve grup içinde çalışma (%91,1)** ile **disiplinlerarası takım çalışması (%85,3)** becerilerinin gelişimine katkı sağladığını ifade etmiştir. Benzer şekilde, **sözlü ve yazılı iletişim becerileri** konusunda da yüksek düzeyde olumlu görüş bildirilmiştir (**%82,3**). Bu sonuçlar, stajların yalnızca teknik değil, aynı zamanda **sosyal ve örgütsel becerilerin** kazanılmasında da etkili olduğunu göstermektedir.

Etik, Kalite ve Mesleki Tutum

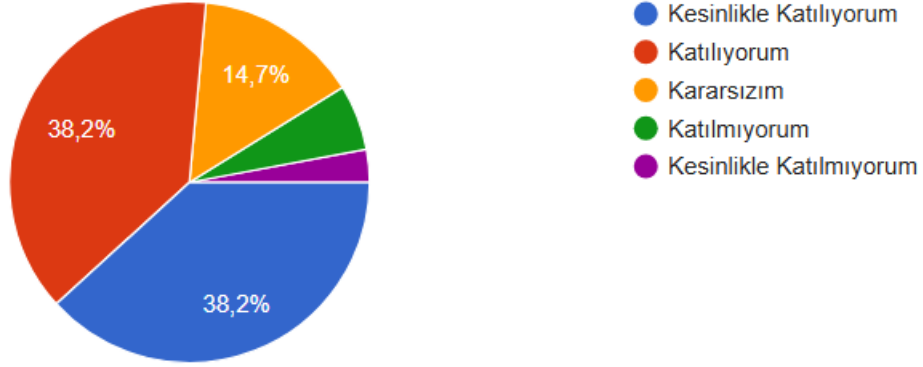
Araştırmada en yüksek olumlu geri bildirimlerden biri **mesleki ve etik sorumluluk bilinci** alanında görülmektedir. Katılımcıların **%94,1'i** bu alanda kazanım sağladığını belirtmiştir. Benzer şekilde, **kalite bilinci** kazanımı da oldukça yüksek bir oranla (**%88,2**) ifade edilmiştir. Bu bulgular, staj uygulamalarının mesleki tutum ve değerlerin kazandırılmasında önemli bir rol oynadığını ortaya koymaktadır.

Girişimcilik, Sürekli Öğrenme ve Toplumsal Duyarlılık

Katılımcıların **%76,5'i**, stajın araştırmacı yön, kendini yenileme ve girişimcilik bilinci kazandırdığını ifade etmiştir. Bununla birlikte, **mesleğin evrensel ve toplumsal etkilerine duyarlılık** kazanımı konusunda kararsızlık oranının (**%20,6**) görece yüksek olması, bu konunun staj sürecinde yeterince vurgulanmadığını göstermektedir.

Mesleki Yeterlilik Algısı

Staj sonunda **mesleki yeterliliğinin arttığını düşünen** katılımcıların oranı **%76,4** olarak belirlenmiştir. Bu sonuç, stajın genel olarak amacına ulaştığını ve öğrencilerin kendilerini mesleki açıdan daha donanımlı hissettiklerini ortaya koymaktadır. Ancak kararsız ve olumsuz yanıtların varlığı, staj deneyiminin niteliğinin **kuruluşa ve uygulama biçimine göre değişkenlik gösterdiğini** ortaya koymaktadır.

Genel olarak değerlendirildiğinde, staj uygulamalarının öğrencilerin **teknik yeterlilik, problem çözme, iletişim, etik ve kalite bilinci** gibi temel mesleki kazanımlarını önemli ölçüde desteklediği görülmektedir. Buna karşın, **kariyer yönlendirme, yeni teknolojilere erişim ve toplumsal/evrensel mesleki farkındalık** konularında geliştirilmesi gereken alanlar bulunmaktadır. Bu durum, staj programlarının daha **planlı, güncel teknolojilerle entegre ve öğrenme çıktıları net tanımlanmış** bir yapıya kavuşturulmasının gerekliliğine işaret etmektedir.

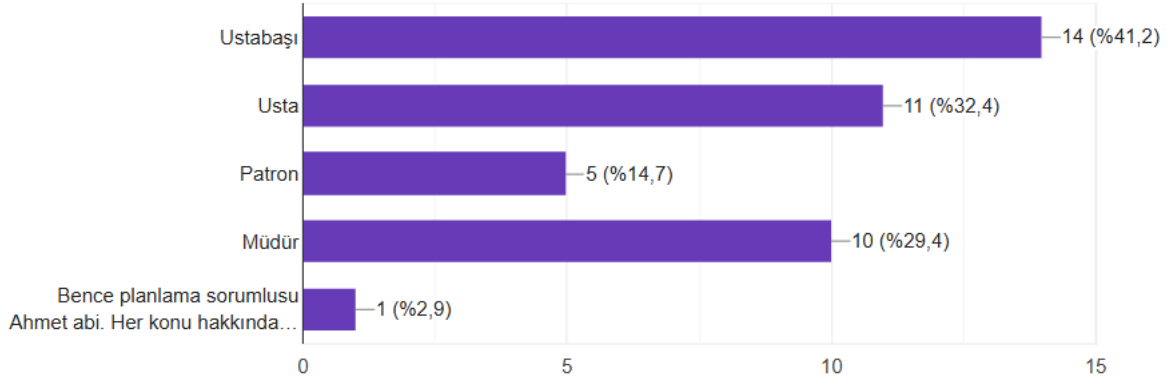
7. Staj İmkânının Sağlanma Biçimi

Araştırma bulguları, staj imkânlarının sağlanmasında **bireysel ve kurumsal kanalların birbirine yakın oranlarda kullanıldığını** göstermektedir. Katılımcıların **16'sı** staj yerini **kişisel girişim veya tanıdıklar aracılığıyla**, **15'i** ise **bölüm aracılığıyla** temin ettiğini belirtmiştir. Bu iki yolun neredeyse eşit düzeyde tercih edilmesi, staj bulma sürecinde hem öğrencilerin bireysel çabalarının hem de bölümün yönlendirici rolünün belirleyici olduğunu ortaya koymaktadır.

Buna karşılık, **arkadaş tavsiyesi** yoluyla staj imkânı bulan katılımcı sayısının **3 kişi** ile sınırlı kalması, bu yöntemin görece **ikincil bir kaynak** olarak kullanıldığını göstermektedir. Bu durum, staj bulma sürecinde daha çok **resmî akademik kanallar** ile **kişisel ağların** ön plana çıktığını düşündürmektedir.

8. Çalışılan Ortamda Mesleki Bilgiye Hakim Olma

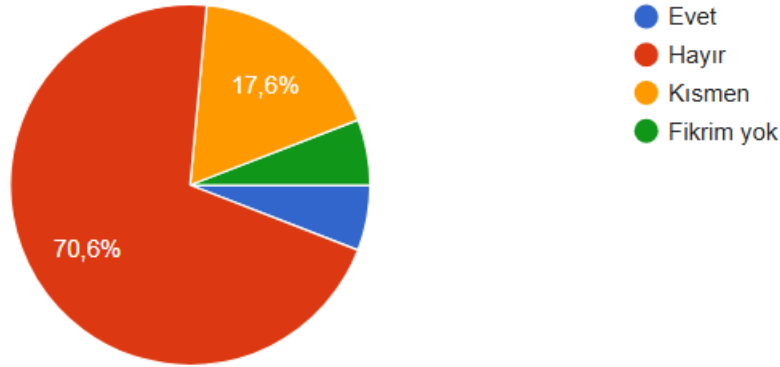
Araştırma bulguları, staj yapılan iş ortamlarında mesleki bilgiye hâkimiyetin ağırlıklı olarak **doğrudan üretim sürecinin içinde yer alan teknik kadrolarda** yoğunlaştığını göstermektedir. Katılımcıların **%41,2'si** mesleki bilgiye en çok **ustabaşının** hâkim olduğunu belirtirken, **%32,4'ü** bu rolü **usta** olarak tanımlamıştır. Bu iki grubun birlikte değerlendirilmesi, üretim odaklı işletmelerde bilgi ve deneyimin büyük ölçüde **saha temelli ve uygulamaya dayalı** personelde toplandığını ortaya koymaktadır.

Buna karşılık, **yönetim kademesinde** yer alan aktörlerin mesleki bilgiye hâkimiyet oranları görece daha düşüktür. **Müdür** yanıtı **%29,4**, **patron** yanıtı ise **%14,7** oranında ifade edilmiştir. Bu bulgu, yönetsel pozisyonlarda bulunan kişilerin daha çok **idari, organizasyonel ve ticari** sorumluluklara odaklandığını; doğrudan teknik bilgi ve uygulama düzeyinde daha sınırlı bir rol üstlendiklerini düşündürmektedir.

9. Cinsiyet Temelli Ayrımcılık

Araştırma bulguları, staj yapılan kuruluşlarda cinsiyet temelli ayrımcılığın **genel olarak düşük düzeyde algılandığını**, ancak tamamen yok olmadığını göstermektedir. Katılımcıların **%70,6'sı** staj süresince cinsiyet temelli herhangi bir ayrımcılıkla karşılaşmadığını belirtmiştir. Bu oran, çoğunluk açısından çalışma ortamlarının görece **eşitlikçi** olarak algılandığını ortaya koymaktadır.

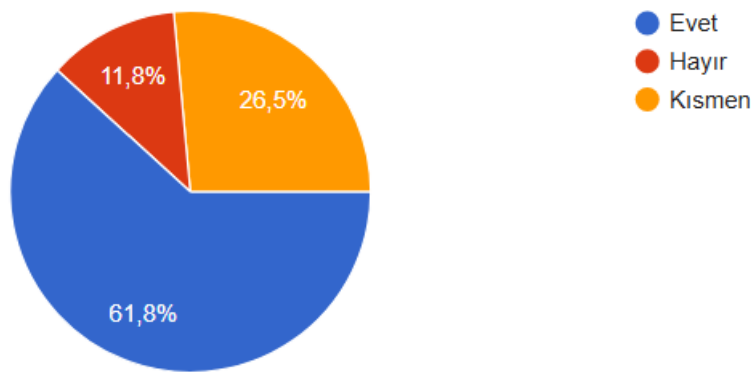
Buna karşın, katılımcıların **%5,9'u** doğrudan cinsiyet temelli ayrımcılığa maruz kaldığını ifade etmiştir. Oransal olarak düşük görünmekle birlikte, bu bulgu cinsiyet temelli ayrımcılığın tamamen ortadan kalkmadığını ve bazı staj deneyimlerinde **somut bir sorun alanı** olarak varlığını sürdürdüğünü göstermektedir. Ayrıca **%17,6'lık** bir kesimin **"kısım"** yanıtını vermesi, ayrımcılığın açık ve sistematik olmaktan ziyade, **örtük tutumlar, söylemler veya görev dağılımlarındaki eşitsizlikler** şeklinde hissedilmiş olabileceğine işaret etmektedir.

"Fikrim yok" (**%5,9**) yanıtı ise bazı katılımcıların ayrımcılığı tanımlamakta veya değerlendirmekte zorlandığını, ya da böyle bir durumu fark edebilecek bir deneyim

yaşamadığını düşündürmektedir. Bu durum, cinsiyet temelli ayrımcılığın her zaman açık biçimde algılanmadığını ve farkındalık düzeyinin kişiden kişiye değişebildiğini göstermektedir.

10. Staj Sürecinde Üretime Fiziki Katkı

Araştırma bulguları, staj sürecinde katılımcıların büyük bir bölümünün **üretim faaliyetlerine doğrudan veya dolaylı biçimde dahil edildiğini** göstermektedir. Katılımcıların **%61,8'i** üretimde **fiziki olarak aktif biçimde görev aldığını** belirtirken, **%26,5'lik** bir kesim bu katkının **kısmen** gerçekleştiğini ifade etmiştir. Bu iki grubun birlikte değerlendirilmesi, katılımcıların **%88,3'ünün** üretim sürecine en azından belirli ölçüde dahil olduğunu ortaya koymaktadır.

Buna karşılık, **%11,8'lik** bir kesimin üretimde fiziki katkı sağlamadığını belirtmesi, bazı staj deneyimlerinin daha çok **gözlem, yardımcı görevler veya üretim dışı faaliyetler** üzerinden yürütüldüğünü göstermektedir. Bu durum, staj uygulamalarının niteliğinin kuruluşlara göre değişkenlik gösterdiğini düşündürmektedir.

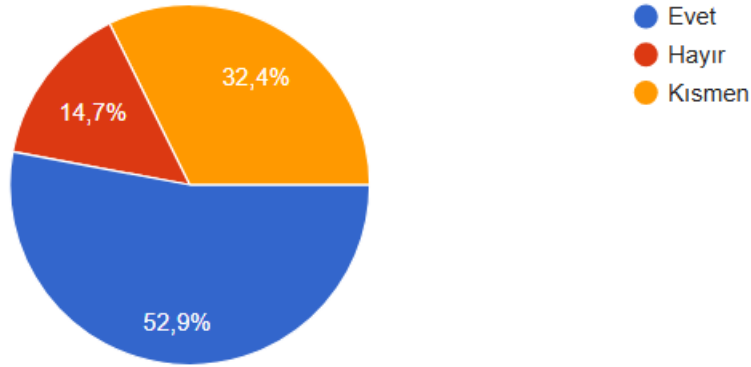
“Kısmen” yanıtlarının görece yüksek olması, stajyerlerin üretim sürecine **süreklilik arz etmeyen**, zaman zaman ve sınırlı görevlerle dahil edildiğine işaret etmektedir. Bu durum, üretim güvenliği, iş yükü ya da stajyerlerin yetkinlik düzeyine ilişkin çekinceler nedeniyle, sorumlulukların kontrollü biçimde verildiğini düşündürmektedir.

Genel olarak değerlendirildiğinde, bulgular staj uygulamalarının büyük ölçüde **uygulama temelli ve üretim odaklı** yürütüldüğünü göstermektedir. Bu durum, mesleki becerilerin gelişimi açısından olumlu olmakla birlikte, stajyerlerin üretim sürecine daha **planlı, aşamalı ve denetimli** biçimde dahil edilmesi, öğrenme verimliliğini artıracak bir unsur olarak değerlendirilmektedir.

11. İş Sağlığı ve Güvenliği

Araştırma bulguları, staj yapılan iş ortamlarında **iş sağlığı ve güvenliği (İSG) kurallarına uyumun orta düzeyde** algılandığını göstermektedir. Katılımcıların **%52,9'u** staj süresince İSG kurallarına uygun bir ortamda çalıştığını belirtirken, **%32,4'lük** önemli bir kesim bu uygunluğun yalnızca **kısmen** sağlandığını ifade etmiştir. Bu dağılım, İSG uygulamalarının birçok kuruluşta var olmakla birlikte **tam anlamıyla ve süreklilik içinde uygulanmadığını** düşündürmektedir.

Buna karşılık, **%14,7'lik** bir katılımcı grubunun İSG kurallarına uygun bir ortamda çalışmadığını belirtmesi, bazı staj deneyimlerinde **potansiyel risklerin ve güvenlik açıklarının** bulunduğu işaret etmektedir. Bu oran, özellikle üretim süreçlerine fiziki olarak dahil olunan stajlarda dikkate değer bir bulgu olarak öne çıkmaktadır.

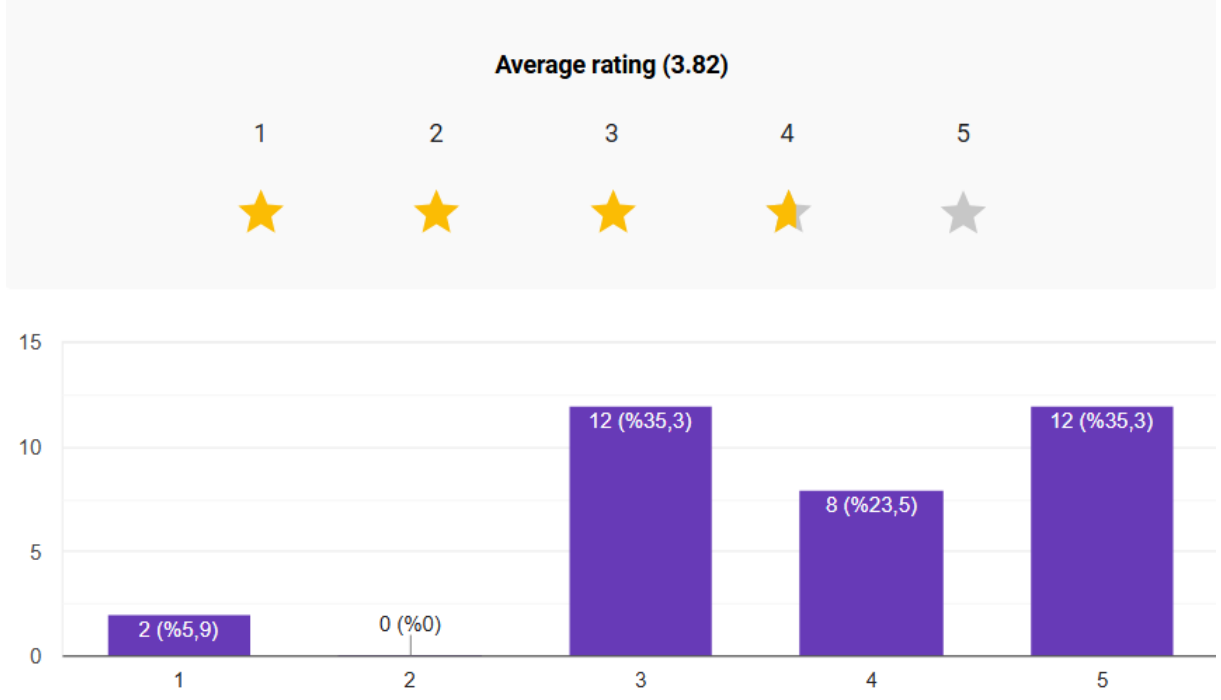

“**Kısmen**” yanıtlarının yüksekliği, iş güvenliği ekipmanlarının kullanımında süreklilik sağlanamaması, gerekli bilgilendirmelerin yeterince yapılmaması ya da bazı uygulamaların kişisel inisiyatiflere bırakılması gibi durumların yaşanmış olabileceğini düşündürmektedir. Bu durum, İSG kültürünün kurumsallaşma düzeyinin işletmeden işletmeye farklılık gösterdiğini ortaya koymaktadır.

Genel olarak değerlendirildiğinde, bulgular staj ortamlarında iş sağlığı ve güvenliği konusunda **iyileştirmeye açık alanlar** bulunduğunu göstermektedir. Özellikle stajyerlerin üretim süreçlerine aktif olarak katıldığı dikkate alındığında, İSG kurallarının **zorunlu, sistematik ve denetlenebilir** biçimde uygulanması büyük önem taşımaktadır. Bu bağlamda, hem kuruluşların hem de eğitim kurumlarının staj süreçlerinde İSG farkındalığını artıracak önlemleri güçlendirmesi gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

12.Genel Değerlendirme

Araştırma bulguları, katılımcıların staj yaptıkları firmaları **genel olarak orta ve üzeri düzeyde** değerlendirdiğini göstermektedir. Katılımcıların **%35,3'ü** firmayı **5 puan**, yine **%35,3'ü 3 puan** ile değerlendirmiştir. **4 puan** veren katılımcıların oranı **%23,5** olarak belirlenmiştir. Buna karşılık, **1 puan** veren katılımcı oranı **%5,9** olup, **2 puan** veren katılımcı bulunmamaktadır.

Bu dağılım, firma değerlendirmelerinde **iki uçlu bir eğilime** işaret etmektedir. Katılımcıların önemli bir bölümü staj sürecinden **yüksek düzeyde memnuniyet** duyarken (4 ve 5 puan verenler toplam **%58,8**), bir diğer önemli kesimin firmayı **orta düzeyde** değerlendirdiği (**3 puan: %35,3**) görülmektedir. Orta puanın yüksekliği, staj süreçlerinin temel beklentileri karşıladığını; ancak planlama, rehberlik, iş tanımı netliği veya teknik donanım gibi bazı alanlarda **iyileştirmeye ihtiyaç duyulduğunu** düşündürmektedir.

Düşük değerlendirme oranının sınırlı kalması, staj deneyimlerinin genel olarak **olumsuz bir tablo sunmadığını** göstermektedir. Ancak 1 puan veren katılımcıların varlığı, bazı firmalarda staj sürecinin beklentilerin oldukça altında kaldığını ve **kurumsal standartlardan uzak** uygulamaların yaşanmış olabileceğini ortaya koymaktadır.

Genel olarak değerlendirildiğinde, bulgular staj yapılan firmaların çoğunlukla **kabul edilebilir ve iyi düzeyde** staj deneyimleri sunduğunu; ancak staj süreçlerinin tamamında **standartlaşma, planlama ve denetim mekanizmalarının güçlendirilmesi** durumunda genel memnuniyet düzeyinin daha da artabileceğini göstermektedir.